

Redactie:
Dr. F.W. Schmidt

Redactie-adres:
De Ketting 25,
8251 LD Dronten

Reacties:
f.schmidt@wxs.nl

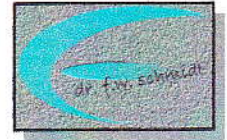
© dr. f.w. schmidt

NIEUWSBRIEF

Januari 2002

Jaargang 2 nr. 1

Histo-visie

De familie Waterham I

In dit nummer:

Familie Waterham I	1
Artikel	2
Artikel	2
Artikel	3
Artikel	4
Artikel	5
Artikel	6

Een van de invloedrijkste families in Hasselt was de familie Waterham. Lubbertus Waterham was gehuwd met Lucia Gerrits. Zij was eerder getrouwd geweest met Jan Lubbertus Velcamp. Uit dit huwelijk werd in 1624 Gerhardus geboren, die in 1649 predikant in Oldenzaal werd. Dat Gerhardus niet onbemiddeld was, mag wel blijken uit het feit dat hij voor 9.000 gulden het goed Grotenhuis inclusief de watermolen, stuw en erfmarkerichterschap te Gammelke kon kopen.

Niet lang na de geboorte van Gerhardus moet Jan Lubbertus zijn gestorven. In november 1626 beviel zij van Arnoldus Waterham. Gevolgd door Casparus (februari 1629), Janne-

ken (oktober 1630) Johannes (oktober 1631), Hendricus (mei 1634), Lubbertus (1635) en Geertruit (januari 1636).

Alle jongens gingen naar de Latijnse school in Hasselt en later naar de Latijnse school in Kampen. Arnoldus en Johannes hebben daarna hun studie in Leiden voortgezet. Arnoldus studeerde daar rechten en Johannes medicijnen. Laatstgenoemde vestigde zich ook later als arts in Hasselt. Hij ontving daarvoor in 1650 een tractement van 100 gulden. Voor dat geld hield hij elke donderdag zitting. Wilde men op een andere dag hem raadplegen, dan moest men voor een bezoek 4 gulden neertellen.

In 1653 werd zijn inkomen

met 50 gulden verhoogd. Een bezoek aan huis kostte toen 1 schelling. Alleen armen hoefden niets te betalen.

(wordt vervolgd)

Familiewapen

Twee wapens;
rechts in azuur een
zweemmende eend van
zilver, gebekt van goud,
gepoot van keel;
dekkleden en wrong:
azuur en zilver; helmteken:
de eend van het
schild; links: in sinopel
een stappend lam van
zilver; dekkleden en
wring: sinopel en
zilver; helmteken: het
lam van het schild.

In dit nummer:

- Familie Waterham I
- Loterij in Hasselt
- Een klacht van de diaconie
- Zo maar wat getallen
- Opmerkelijke jaartallen: 1481

Loterij in Hasselt

Vooraf tegen het eind van het jaar worden we tegenwoordig overspoeld door loterij aanbiedingen. Bij de ene vallen nog mooiere prijzen te winnen dan bij de andere. Weinigen weten die verleiding nog te weerstaan.

Loterijen zijn niet nieuw. Ook

in de achttiende eeuw werden mensen overgehaald om loten te kopen. En dat deden ze blijkbaar graag.

Zo organiseerde in 1711 de zilversmid Verstelt uit Zwolle in Hasselt een loterij. In totaal ging het daarbij om 6.900 loten van negentien stuiver per

Loterijbriefje uit Steenwijk

stuk. In totaal stelde hij 1.380 prijzen per beschikking. De kans op het winnen van een prijs was dus één op vijf.

De hoofdprijs was een koffie-

Loterij in Hasselt

pot ter waarde van 370 gulden. De tweede prijs was een diamanten ring van 100 gulden en de derde prijs bestond uit een kandelaar van 70 gul-

den. Verder konden nog gewonnen worden 60 lepels, die per stuk drie gulden kosten en 60 snuifdozen van elk twee gulden per stuk.

Zo maar wat getallen

Zo maar wat getallen. Wat zeggen ze. In de reeks hieronder staat het aantal doden in de periode 1911 — 1920 vermeld. Ze zeggen iets, maar ook weer niet alles. Als in 1918 de Spaanse Griep uitbreekt heeft dat ook voor Hasselt gevolgen. Het dodenaantal neemt toe. Het is het hoogste in dat decennium.

We kunnen er twee reeksen aan toevoegen, die van het aantal stoomschepen dat de brug over het Zwartewater passeert en het aantal zeilschepen dat in diezelfde periode de rivier bevaren heeft. De eerste serie betreft het aantal zeilschepen, de tweede serie het aantal stoomschepen. Tot 1916 blijft de verhouding

vrijwel onaangetast, maar in 1917 neemt het aantal stoomschepen tot 5.000 af. In het jaar daarop volgend zet de daling zich voort en ook in 1919 is er nog eens sprake van een daling.

Ook het aantal zeilschepen vertoont een daling. Maar deze is minder sterk dan bij de stoomschepen. Welke conclusies mogen we trekken. In de eerste plaats kunnen we constateren dat na 1916 er minder over water vervoerd wordt. De toen optredende oorlogsschaarste zal wel hieraan debet zijn geweest.

De verklaring van het afnemende aantal stoomschepen moet gezocht worden in het feit dat men praktisch niet

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
40	36	33	47	30	35	42	49	40	41
14.000	13.500	14.500	15.500	14.500	14.000	12.000	13.500	11.500	16.500
8.000	7.500	8.000	8.000	8.500	8.000	5.000	3.000	2.500	2.500

1481; Perigrinus van Barmantloe richt een drukkerij te Hasselt op.

Hoogstraat 12. Een markant gebouw. Hier zou Kiliaen van Rensselaer, een van de stichters van New York geboren zijn. Hier heeft ook Perigrinus van Barmantloe gewerkt. Hij was een van de eerste drukkers van ons land. In de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag worden nog zeven boeken van

hem bewaard. Tussen beide eersder genoemde personen bestaat een bepaalde relatie. De moeder van Kiliaen was een Pafraet. En de Pafraets waren beroemde drukkers in Overijssel.

Een klacht van de diaconie

In 1654 deed de diaconie haar beklag over het feit dat de wijn voor het heilig avondmaal door de diaconie betaald werd.

Daarmee voorzagen - volgens de diakenen - de armen de rijken van wijn.

Men vroeg ontheffing hiervan en verzocht de magistraat tevens om de achterstallige bedragen in de lege diaconiekist weer te storten.

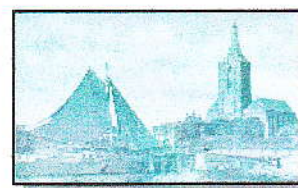

Avondmaalsbeker van de Grote Kerk

meer aan kolen kon komen.

Overigens, niet alleen op het gebied van verminderde bruggeden had dit voor Hasselt gevolgen. Ook de plaatselijke werf moest vanwege gebrek aan opdrachten sluiten. Niemand liet immers met deze vooruitzichten nog een stoomschip bouwen. En zeilschepen hadden op langere termijn uiteraard geen toekomst meer. Werkloosheid was het gevolg.

“Geschiedenis is het verhaal van mensen uit het verleden. Soms kan dat verhaal door getallen verteld worden”.

Scheepvaart op het Zwartewater